

Sociologija roda

Akademski godina 2017./2018.

Naziv kolegija: Sociologija roda

Nositeljica kolegija: doc. dr. sc. Marija Geiger Zeman (zamjena)/prof. dr. sc. Branka Galić

ECTS–bodovi: 6

Jezik: Hrvatski

Trajanje: 1 semestar; zimski

Status: Izborni kolegij

Oblici nastave: Predavanja i seminari (2+2 sata tjedno, 30+30 semestralno)

Uvjeti za upis kolegija: nema

Način provjere znanja: seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj kolegija:

- 1) Upoznavanje s kolegijem: što je sociologija roda?
- 2) Podjela seminara
- 3) Uvod u osnovne pojmove: spol i rod
- 4) Spol/rod: biološke i genetske interpretacije
- 5) Rodni identitet: rod iz individualističke perspektive
- 6) Rod: od interakcije do institucije
- 7) Rod i rodne nejednakosti: feministički pristupi
- 8) Muški studiji
- 9) Fluidnosti rodni identiteta: kritika rodne binarnosti
- 10) Intersekcionalnost(i): rod i drugi socijalni identiteti
- 11) Rod i rasa: iskustva i analize višestrukih opresija
- 12) Transnacionalna rodna iskustva: rod, klasa, rasa/etnicitet i globalizacija
- 13) Rodne nejednakosti i dob: „muško“ i „žensko“ starenje
- 14) Rod, tijelo i starenje: dvostruki standardi
- 15) Rodne uloge i odnosi u (pred)industrijskoj obitelji i braku
- 16) Rod i postindustrijske obitelji: partnerstva, intimnost i roditeljstvo
- 17) Rod i reproduktivna prava (gostujuće predavanje)
- 18) Rod i reproduktivna prava (gostujuće predavanje)
- 19) Rod i podjela rada u postindustrijskoj obitelji: neplaćeni vs. plaćeni rad
- 20) Rod i obrazovanje
- 21) Rod i rad: segregacija poslova i nejednake plaće
- 22) Rod i rad: (ne)vidljive prepreke i iskustva diskriminacije na radnom mjestu
- 23) Rod i okoliš: ekofeministički pristupi
- 24) Žene, reprodukcija svakodnevnog života i održivost
- 25) Rod i politika (gostujuće predavanje)
- 26) Rod i politika (gostujuće predavanje)
- 27) Medijske prezentacije i rod: stereotipi i (ne)tradicionalne uloge
- 28) „Ženski žanrovi“, „ženske publike“ i „postfeministički senzibilitet“
- 29) Sinteza osnovnih pojmova i teorijskih perspektiva
- 30) Zaključak: doprinos rodne tematike razvoju sociologije

Tijekom semestra se planiraju dva gostujuća predavanja koja tematiziraju relevantne društvene fenomene vezane uz pitanja reproduktivnih prava i pitanja političke participacije žena. U nastavi će biti korišteni vizualni i audio-vizualni materijali i prilozi.

Cilj kolegija (očekivane kompetencije):

Upoznavanje studenata/ica s temeljnim klasičnim i suvremenim konceptima, teorijama i (kvantitativnim i kvalitativnim) istraživanjima roda i rodničkih odnosa na mikro, *mezzo* i makro nivou. Osim što omogućuje stjecanje teorijskih znanja važnih za znanstveno razumijevanje rodne tematike i rodničkih odnosa, na kolegiju se potiče razvoj kritičkog promišljanja ali i senzibilizira za različite (manifestne i latentne) oblike rodničkih nejednakosti čime se stječu kompetencije bitne za znanstveni rad kao i za rad unutar različitih tipova institucija i (ne/vladinih) organizacija.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:

Od studenata/ica se očekuje redovitost dolazaka na nastavu, aktivno sudjelovanje na nastavi i izrada seminarske prezentacije. Student/ica ima obvezu izabrati iz predložene literature seminarsku temu za prezentaciju. Seminarski radovi se prezentiraju u dogovorenom terminu kojeg su se studenti/ice dužni/e pridržavati. Tjedan dana prije termina izlaganja seminarske prezentacije student/ica treba elektronskom poštom poslati pripremljenu (PowerPoint) prezentaciju predavačici i/ili demonstratoru/ici. U slučaju nemogućnosti održavanja seminarske prezentacije zbog objektivnih razloga, student/ica je dužan/a na vrijeme obavijestiti predmetnu predavačicu ili Odsjek za sociologiju te dostaviti službenu dokumentaciju kojom opravdava svoj nedolazak. S obzirom da je seminarska prezentacija obavezna i uvjet je za pristupanje (usmenom) ispitu, studenti/ce koji/e svoju seminarsku obvezu ne ispune neće moći pristupiti ispitu. Podržavaju se individualne i/ili grupne studentske inicijative koje se predlažu i provode na temelju dogovora s predmetnom predavačicom, a u skladu s temama navedenim u silabusu.

Literatura:

Za usmeni ispit studenti/ce uz obaveznu ispitnu literaturu odabiru i 3 teksta iz seminarske literature. Izbor tekstova iz seminarske literature ne uključuje tekst koji je student/ica ranije pripremio/la za svoju seminarsku prezentaciju.

A. Obavezna literatura:

1. Galić, Branka (2002) Moć i rod. **Revija za sociologiju**, 33(3-4):225-238.
2. Geiger Zeman, Marija, Zeman, Zdenko (2010) **Uvod u sociologiju (održivih) zajednica**. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar (poglavlje: Rod i lokalna održivost), str. 159-181 (*knjiga dostupna na webu*)
3. Haralambos, Michael, Holborn, Martin (2002) **Sociologija. Teme i perspektive**. Zagreb: Golden marketing (poglavlje: Spol i rod), str. 126-196.
4. Milojević, Ivana, Markov, Slobodanka (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing (poglavlja: Multukulturalni feminizam; Postkolonijalna teorija i globalni feminizam; Kvir teorija i feminizam; Rod i nasilje; Rod i seksualnost), str. 215-254, 337-357.
5. Kamenov, Željka, Galić, Branka (ur.) (2011) **Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj**. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova, str. 9-64 (*knjiga dostupna na webu*)

B. Dopunska literatura:

1. Siročić, Zorica, Sutlović, Leda (ur.) (2013) **Širenje područja političkog. Novi pogledi na političku participaciju žena.** Centar za ženske studije, Zagreb.
2. Stockard, Jean, Johnson, Miriam M. (1992) **Sex and Gender in Society.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
3. Tomić Koludrović, Inga (2015) **Pomak prema modernosti. Žene u razdoblju zrele tranzicije.** Naklada Jesenski i Turk, Zagreb.
4. Wharton, Amy S. (2012) **The Sociology of Gender: An Introduction to Theory and Research.** Malden, Oxford i Chichester: Wiley-Blackwell.

C. Seminarska literatura

1. Stanley, Liz (2006) Should "sex" really be "gender" - or "gender" really be "sex"? U: Stevi Jackson i Sue Scott (ur.) **Gender. A sociological reader.** London and New York: Routledge, str. 31-41.
2. Stanley, Liz, Wise, Sue (2006) What's wrong with socialization? U: Stevi Jackson i Sue Scott (ur.) **Gender. A sociological reader.** London and New York: Routledge, str. 273-279.
3. Thorne, Barrie (2006) Do girls and boys have different cultures? U: Stevi Jackson i Sue Scott (ur.) **Gender. A sociological reader.** London and New York: Routledge, str. 291-302.
4. Galić, Branka (2012) Promjena seksističkog diskursa u Hrvatskoj? Usporedba rezultata istraživanja 2004. i 2010. Godine, **Socijalna ekologija** 21(2):155-177.
5. Galić, Branka (2008) Rodni identitet i seksizam u hrvatskom društvu. U: Ivan Cifrić (ur.) **Relacijski identiteti. Prilozi istraživanju identiteta hrvatskog društva.** Zagreb: Razvoj i okoliš, str. 153-185.
6. R. W. Connell (2002) Understanding Men: Gender Sociology and the New International Research on Masculinities, **Social Thought & Research**, 24(1/2), 13-31, <https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/5186/STARV24N1-2A2.pdf?sequence=1>
7. Moolchaem, Pattaraporn, Liamputtong, Pranee, O'Halloran Paul, Rosediani, Muhamad (2015) The Lived Experiences of Transgender Persons: A Meta-Synthesis, **Journal of Gay & Lesbian Social Services**, 27:143–171. (*dostupno na webu*)
8. Narváez, Rafael F., Meyer, Ilan H., Kertzner, Robert M., Ouellette, Suzanne C. and Gordon, Allegra R. (2009) A Qualitative Approach to the Intersection of Sexual, Ethnic, and Gender Identities, **Identity**, 9(1): 63-86, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5036453/pdf/nihms-784898.pdf>
9. Sobre-Denton, Miriam Shoshana (2012) Stories from the Cage: Autoethnographic Sensemaking of Workplace Bullying, Gender Discrimination, and White Privilege. **Journal of Contemporary Ethnography**, 41(2):1-31.
10. Wilikins, Amy C. (2012) Becoming Black Women: Intimate Stories and Intersectional Identities, **Social Psychology Quarterly** 75(2) 173–196 (American Sociological Association), <https://pdfs.semanticscholar.org/2e9c/2ee4b26d76b1f8719fdd57d4dd72a287908a.pdf>
11. Gamburd, Michele (2002) Breadwinner No More. U: Barbara Ehrenreich & Arlie Russell Hochschild (ur.) **Global Woman: Nannies, Maids, and Sex Workers in The New Economy**, Metropolitan Books/Henry Holt and Company, str 190-206.

12. Sontag, Susan (1972) The double standard of aging, **The Saturday Review**, str. 29-38, <https://www.unz.org/Pub/SaturdayRev-1972sep23-00029>
13. Newton, Richard L.; Keith, M. Pat (1997) Single Women in Latter Life. U: Jean M. Coyle (ur.) **Handbook on Women and Aging**, Praeger, 385-399.
14. Galić, Branka, Buzov, Ivanka, Bandalović, Gorana (2009) Ženske uloge u obitelji u hrvatskom društvu – retradicionalizacija i/ili modernizacija, U: Anđelka Milić i Smiljka Tomanović (ur.) **Porodice u Srbiji danas u komparativnoj perspektivi**, Beograd: Institut za društvena istraživanja Filozofskog fakulteta. Str. 187-200.
15. Maskalan, Ana (2016) U ime oca: rasprava o (novom) očinstvu, njegovim pretpostavkama i preprekama, **Revija za socijalnu politiku**, 23(3): 383-398.
16. Bell, Susan E. (2004) Intensive performances of mothering: a sociological perspective, **Qualitative Research**, 4(1):45-75, <https://www.bowdoin.edu/faculty/pdf/performances-of-mothering%20%203.pdf>
17. Galić, Branka (2006) Stigma ili poštovanje? Reprodiktivni status žena u Hrvatskoj i šire. **Revija za sociologiju**, 37(3-4):149-164.
18. Galić, Branka (2011) Reprodukcijska i društvena kontrola: reprodiktivni status žena u Hrvatskoj i stavovi o njihovim reprodiktivnim pravima, U: Ivana Radačić i Jelka Vince Pallua (ur.) **Ljudska prava žena. Razvoj na međunarodnoj i nacionalnoj razini 30 godina nakon usvajanja Konvencije UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena**. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. str. 297-317.
19. Topolčić, Davor (2001) Muškarci to ne rade: rodno segregirana podjela rada u obitelji. **Društvena istraživanja**, 10(4-5):767-789.
20. Gjurić, Helena, Šimunić, Ana, Gregov Ljiljana (2014) Konflikt radne i obiteljske uloge kod zaposlenih bračnih drugova: važnost usklađenosti stava prema bračnim ulogama, **Društvena istraživanja**, 23(4): 641-659.
21. Jugović, Ivana; Baranović, Branislava (2011) Percepcija, iskustvo i stavovi o rodnoj (ne)ravnopravnosti u obrazovanju. U: Željka Kamenov i Branka Galić (ur.) **Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj**. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova, str. 143-164, <http://idiprints.knjiznica.idi.hr/134/1/Rodna%20ravnopravnost%20i%20diskriminacija%20u%20Hrvatskoj.pdf>
22. Adamović, Mirjana (2006) Rodne značajke djelatnosti. U: Jasenka Kodrnja (ur.) **Rodno/spolno obilježavanje prostora i vremena u Hrvatskoj**, Zagreb: IDIZ, str. 157-186, <http://idiprints.knjiznica.idi.hr/484/>
23. Relja, Renata, Galić, Branka, Despotović, Mirela (2009) Položaj žena na tržištu rada grada Splita. **Sociologija i prostor**, 47(3):217-239.
24. Galić, Branka, Nikodem, Krunoslav (2009) Percepcija rodih jednakosti i šansi pri zapošljavanju u hrvatskom društvu. Pogled nezaposlenih žena, **Revija za socijalnu politiku**, 16(3):25-271.
25. Galić, Branka (1999) Ekofeminizam – novi identitet žene. **Socijalna ekologija**, 8(1-2):41-55.
26. Sachs, Carolyn E., Gajurel, Kishor, Bianco, Mariela (1997) Gender, Seeds, and Biodiversity. U: Carolyn E. Sachs (ur.) **Women Working in the Environment**, Washington: Taylor & Francis, str. 177-192.
27. Siročić, Zorica, Sutlović, Leda (2013) Od brige za obitelj do vođenja države: rodna podjela rada kao prepreka političkoj participaciji žena. U: Zorica Siročić i Leda

- Sutlović (ur.) **Širenje područja političkog. Novi pogledi na političku participaciju žena**. Centar za ženske studije, Zagreb, str. 31-76,
http://zenajevise.net/wp-content/uploads/2013/10/zeneipolitikaWEB_za-WEB.pdf
28. Šinko, Marjeta (2013) Žene u hrvatskoj politici: desetljeće istraživanja stavova građana i građanki. U: Zorica Siročić i Leda Sutlović (ur.) **Širenje područja političkog. Novi pogledi na političku participaciju žena**. Centar za ženske studije, Zagreb, str. 235-259,
http://zenajevise.net/wp-content/uploads/2013/10/zeneipolitikaWEB_za-WEB.pdf
29. Car, Viktorija, Leaković, Karolina, Stević, Anja, Stipović, Jelena (2017) Žene i muškarci u televizijskim vijestima: glasovi nejednake vrijednost, **Medijska istraživanja**, 23(1): 73-100.
30. Bailey, Jane Bailey, Steeves, Valerie Steeves, Burkell, Jacquelyn i Priscilla Regan (2013) Negotiating With Gender Stereotypes on Social Networking Sites: From “Bicycle Face” to Facebook. **Journal of Communication Inquiry**, 37(2) 91–112,
<http://www.equalityproject.ca/wp-content/uploads/2015/10/C2-Negotiating-with-Gender-Stereotypes-on-Social-Networking-Sites.pdf>
31. Gill, Rosalind (2008) Empowerment/sexism: Figuring female sexual agency in contemporary advertising. **Feminism and Psychology**, 18(1), str. 35-60,
<http://openaccess.city.ac.uk/4112/1/Empowerment%2C%20Sexism.pdf>
32. Baranović, Branislava; Leinert Novosel, Smiljana (2011) Koliko su žene u Hrvatskoj ravnopravne?. U: Željka Kamenov i Branka Galić (ur.) **Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj**. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova, str. 255-269,
<http://idiprints.knjiznica.idi.hr/134/1/Rodna%20ravnopravnost%20i%20diskriminacija%20u%20Hrvatskoj.pdf>